

Het glas

Sanne kijkt door het raam naar buiten. Niet naar iets specifiek, maar gewoon naar buiten. De zon is al een paar uur geleden ondergegaan, waardoor er eigenlijk niets te zien is. Overdag zou Sanne de achtertuin kunnen zien, maar nu is alleen het silhouet van de heg zichtbaar in het doffe licht van lantaarnpalen. Maar het maakt niet uit, want Sanne kijkt niet naar de tuin. Ze kijkt naar buiten.

Haar eigen spiegeling is nauwelijks zichtbaar in de ruit, maar toch herkent ze duidelijk haar blonde, warrige haren. Haar gezicht is te donker om goed te kunnen zien, maar Sanne kan wel bedenken wat haar gezichtsuitdrukking nu is. En die hoeft ze niet te zien. Dit is niet de mooie, zelfverzekerde vrouw die ze vroeger altijd zag in de spiegel.

Sanne kijkt opzij, naar de foto die aan de muur hangt. Het is een portret van een klein meisje met twee blonde staartjes, hard lachend met open mond. Lisa was erg vrolijk toen de foto werd gemaakt. Lisa is eigenlijk altijd vrolijk. Wat dat betreft lijkt ze op haar moeder. Die was als klein meisje ook altijd opgewekt.

Sanne kijkt omlaag, naar het glas in haar handen. In de alcoholwalm is een subtiel sinaasappelgeurtje te herkennen. Sanne sluit haar ogen en drinkt het glas in één keer leeg. Een vertrouwd brandend gevoel maakt zich meester van haar keel. Sanne ademt eens diep in en uit, voordat ze de met een dun ijslaagje bedekte fles pakt en het glas hervult.

Dan kijkt ze weer door het raam naar buiten. Terwijl haar ogen wennen aan de duisternis, dwalen haar gedachten af naar een weekend van meer dan zeventien jaar geleden.

Fluitend fietste Sanne de straat in. Het zonnetje scheen dankbaar tussen de wolken door en wist de temperatuur voor december aardig hoog te houden. Sanne was bijzonder vrolijk. Het was de laatste vrijdag voor de kerstvakantie en ze kwam

net van school. Naar de komende twee weken had ze lang uitgekeken. De dag na Kerstmis zou ze met haar vriendinnen Marja en Ankie gaan winkelen, en de jaarwisseling zou ze met een groepje vriendinnen doorbrengen op een feest. De rest van de vakantie zou vooral opgaan aan uitslapen en niets doen. Het mooiste van alles was dat ze de komende twee weken niet naar school hoefde te gaan. Op zich had Sanne er geen hekel aan. Ze had veel vriendinnen in haar klas en vermaakte zich daarom prima tijdens pauzes en zelfstudie-uren, maar school zelf vond ze niet interessant. Vaak vroeg ze zich na een wiskunde-les af wat op de wereld saai zou kunnen zijn dan wiskundige formules. Meestal werd die vraag snel beantwoord, want na wiskunde had ze Frans. „Je voudrais une baguette.” Nou en, laat die mensen Engels leren. Nee, al die droge rekensommetjes en achterlijke talen konden Sanne niet bij de les houden.

Sanne parkeerde haar fiets op de oprit, stapte af en liep naar het huis van de burens. Ze zou eerst nog even bij haar buurjongen Berend langs gaan, want hem had ze al een paar dagen niet gesproken. Ze sprak hem normaalgesproken regelmatig, maar de afgelopen dagen was ze druk geweest met vriendinnen van school. Berend was bijna altijd thuis na schooltijd, dus ze ging vaak even bij hem langs als ze elkaar een tijdje niet hadden gezien.

„Hoi Sanne, kom binnen. Je weet waar Berend is.” De buurvrouw keek Sanne glimlachend aan, terwijl ze de hal in stapte en haar voet op de eerste trede van de trap zette. Ze wisten allebei dat Berend op zijn kamer achter de computer zat. Daar zat hij meestal.

De deur van Berends kamer was open, en Sanne hoorde de schietgeluiden al voordat ze om de hoek stapte. Daar zat Berend achter zijn computer, een of ander gewelddadig spel te doen. „Hé Berend, hoe gaat het?” vroeg Sanne, terwijl ze op zijn bed ging zitten. Berend pauzeerde direct zijn spel en draaide zich om in zijn bureaustoel. „Z'n gangetje,” glimlachte hij. „Goed dus?” vroeg Sanne. „Ja hoor. En met jou dan?” Sanne fronste haar wenkbrauwen en keek peinzend naar het plafond. „Hmm... Even denken hoor, het is kerstvakantie... Hmm, lastige vraag...” Berend lachte en

Sanne viel uit haar rol. „Het is kerstvakantie!” zei ze enthousiast. „Twee weken geen school! Dus het gaat fantastisch!” „Ja, da’s mooi. Kunnen we lekker veel gamen!” zei Berend plagerig. Sanne lachte. „Jaja, is goed. Ik heb nog wel wat gaatjes in m’n agenda, dus ik zou wel een paar keer uit liefdadigheid mee kunnen doen.” Berend lachte niet, maar keek haar aan met de vriendschappelijke blik die ze al jaren kende. Sanne vond het eigenlijk best leuk om computerspelletjes te spelen met Berend, en dat wist hij ook wel.

„Heb je je kerstrapport trouwens gekregen?” vroeg Berend. Sanne beantwoordde de vraag met een veelbetekenende gezichtsuitdrukking. In de zomervakantie hadden de leraren besloten haar toch een poging te laten wagen in 2-havo, maar dit had tot nu toe weinig succesvol uitgepakt. „Ik heb vier onvoldoendes, en verder bijna allemaal zesjes,” zei Sanne. „Oei,” bracht Berend uit, en hij keek moeilijk. „Ach,” zei Sanne, „we hebben kerstvakantie, dus de komende twee weken ga ik mooi niet aan school denken. Hoe is jouw rapport dan?” Berend liet weten dat zijn rapport net zo mooi was als anders. Het vervolg van het gesprek ging over de kerstvakantie, waardoor Sanne haar slechte rapport snel weer was vergeten.

Het was ruim een half uur later toen ze er weer aan werd herinnerd. Goedgemutst was ze naar huis gegaan. Ze had haar moeder begroet, die aan de keukentafel een boek zat te lezen. Deze had thee voor Sanne ingeschonken en gevraagd hoe het op school was geweest. Het was net zo gezellig als anders, totdat het rapport ter sprake kwam.

„Heb je je rapport trouwens gekregen?” had haar moeder ineens gevraagd. „Eh, ja, da’s waar ook,” zei Sanne, waarna ze het rapport uit haar tas haalde en aan haar moeder overhandigde. Moeder opende het boekje en bekeek de cijferlijst. Sanne nam een slok van haar thee en probeerde nonchalant naar het kunstwerk aan de muur te kijken terwijl haar moeders wenkbrauwen langzaam naar beneden zakten. De replica van Van Goghs zonnebloemen bood echter weinig bescherming.

„Dit is niet best, Sanne,” zei Moeder op serieuze toon terwijl ze Sanne schuin aankeek. „Ach,” probeerde Sanne dapper, „dan maar een keer een kerstvakantie zonder extra zakgeld.” Haar moeder kon de opmerking niet waarderen. „Dit is niet grappig, Sanne. Je zei laatst nog dat het wel goed ging op school.” Sanne keek uit het raam en hoopte dat dit gesprek snel voorbij zou zijn. Haar moeder ging harder praten. „Weet je wel wat dit betekent?” Sanne bleef uit het raam staren. „Als dit niet beter wordt, blijf je straks zitten. Hiermee ga je nooit over!” Sanne mompelde dat het schooljaar nog lang niet voorbij was, maar dit viel niet in goede aarde. „Je moet echt beter je best gaan doen! En ik wil straks al je cijfers te horen krijgen! Duidelijk?” Sanne knikte en stond op. Ze pakte haar tas en liep naar haar kamer. „Je hebt je thee nog niet op!” riep haar moeder haar na. Maar Sanne had geen zin meer in thee met haar moeder. Op haar kamer zette ze direct de televisie aan. Ze ging op haar bed liggen en zapte naar TMF. Al snel was ze haar rapport en de reactie van haar moeder vergeten.

Tijdens het avondeten kwam het rapport niet meer ter sprake. Sannes vader, die inmiddels was thuisgekomen van zijn werk, had zelfs niet in Sannes bijzijn naar het rapport gekeken. Sanne vermoedde dat haar ouders het er wel met elkaar over hadden gehad, maar ze was blij dat er tijdens het eten geen preek meer kwam. Ook de rest van de avond werd het rapport niet genoemd.

Toen Sanne die avond in bed lag, kon ze lange tijd niet slapen. Normaalgesproken sliep ze altijd erg snel, maar nu moest ze aan haar rapport denken. Hoe vervelend het ook was, ze wist dat haar moeder gelijk had. Tot nu toe was alles altijd wel goed gekomen, maar nu drong het tot Sanne door dat ze dit jaar echt zou blijven zitten als ze niet veel harder zou gaan werken. In haar veertienjarige leventje had Sanne nooit veel druk ervaren, maar nu spookten de onvoldoendes en huiswerk-opgaven door haar hoofd. Het was al vrij laat toen Sanne de afstandsbediening van haar televisie pakte. Als ze toch niet kon slapen, ging ze maar videoclips kijken.

Ook de volgende dag bleef haar rapport rondspoken in Sannes gedachten. Het zou absoluut niet haar keuze geweest

zijn om de eerste dag van de kerstvakantie aan school te moeten denken, maar de plotselinge realisatie dat ze er echt moeite voor moest gaan doen liet haar niet met rust. Het telefoontje van Marja in de late middag kwam dan ook zeer gelegen.

„Hé Sanne, heb je zin om vanavond mee te gaan naar de Krieerhut?” Sannes humeur klaarde direct op. Uiteraard had ze zin om mee te gaan naar de plaatselijke disco. Ze was er het afgelopen jaar ook al een paar keer geweest, en ze had het er erg leuk gevonden.

Toen Sanne, Marja en Sofie die avond de Krieerhut binnen kwamen, was het nog erg rustig. De dansvloer van de grote zaal was nog helemaal leeg en de paar aanwezige mensen zaten aan tafeltjes of hingen aan de bar. Ook Sanne en haar vriendinnen gingen aan een tafeltje zitten, om te wachten op Marja's neef Jeffrey. Jeffrey was oud genoeg om bier te halen, en bij binnenkomst dronken de vriendinnen graag één of twee biertjes om in de stemming te komen. Deze avond zou het echter een beetje anders lopen.

Het was ongeveer een uur later toen Sanne naar het toilet liep. Ze kon nog makkelijk om de mensen heen lopen, al begon het inmiddels druk te worden. Jeffrey was inmiddels gearriveerd en de twee gebruikelijke biertjes waren op. Sanne merkte aan haar motoriek dat de alcohol al een beetje begon te werken. Tijdens het lopen zag ze in haar ooghoeken dat ze hier en daar door een jongen werd nagestaard. Bij haar vorige bezoeken aan de Krieerhut had ze ook al gemerkt dat ze veel aandacht van jongens kreeg, vooral later op de avond. Ze was zelfs al eens aangesproken door een jongen die duidelijk een paar jaar ouder was, maar daar was ze toen niet op ingegaan. Toch, nu ze naar het toilet liep, bedacht ze dat het ook wel leuk was om zulke aandacht te krijgen.

Toen Sanne even later haar handen stond te wassen, bekeek ze zichzelf in de spiegel. Ach, eigenlijk begreep ze best dat jongens naar haar omkeken. Marja had last van puistjes en Sofie zag er nog erg jong uit voor haar leeftijd, maar Sanne zelf zag er eigenlijk best aardig uit. Bovendien wisten al die jongens niet dat er achter haar fraaie smoeltje een mogelijke zittenblijver schuilging. Verdomme, nu moest ze

weer aan school denken. Even werd Sanne een beetje chagrijnig. Zelfs in de Krieerhut liet dat stomme rapport haar niet met rust. Ze richtte haar aandacht weer op haar spiegelbeeld. Nee Sanne, vanavond ga je plezier hebben. Je gaat maar eens genieten van alle aandacht die je hier krijgt, in plaats van aan dat stomme rapport te denken.

Sanne stak haar rechterhand achter haar hoofd en trok het elastiekje uit haar haren. De dikke paardenstaart viel uit elkaar. Sanne haalde haar handen door haar haren en stopte het op een elegante manier weg achter haar oren. Met een glimlach bekeek ze zichzelf in de spiegel. Ja, vanavond zou ze gewoon lekker plezier hebben. Ze draaide zich om en liep de toiletruimte uit.

„Hé, je hebt je haar los gedaan,” zei Marja toen Sanne terug kwam lopen. „Ziet er leuk uit hoor!” „Ja,” antwoordde Sanne, „ik dacht ineens: laat ik het eens los proberen. Hé, hebben jullie trouwens al zin om te dansen? Ik ben echt toe aan wat beweging.” „Nee, eigenlijk nog niet,” antwoordden Marja en Sofie. „Nou, ik ga vast een rondje lopen... Dan zie ik jullie straks wel weer.” Het kwam wel vaker voor dat de vriendinnen zich opsplitsten tijdens zo'n avond, vooral als ze later op de avond nog meer bekenden tegenkwamen.

Sanne liep de zaal uit. Ze had echt heel veel zin om te dansen. In een gesprek zou ze vroeg of laat toch wel weer aan school worden herinnerd. Ze was nu echt toe aan ontspanning. Dansen kon in bijna iedere zaal, maar stiekem ging Sanne ook op zoek naar Jeffrey. Ze had erg veel zin in een derde biertje.

„Hoi Sanne,” zei Jeffrey toen ze hem met zijn vrienden vond in de caféruimte. „Hé Jeffrey, zou ik nog een biertje mogen? Ik heb nog wel een muntje.” Jeffrey keek verbaasd. „Eh, ja hoor, da's goed. Willen Marja en Sofie geen bier meer?” „Nee, volgens mij niet. Of nou ja, misschien is een tweede reservebiertje wel een goed idee.” Sanne sprak de woorden uit voordat ze bedacht hoe stom dit wel moest klinken, maar Jeffrey vond het kennelijk niet zo vreemd. Hij nam de twee muntjes van Sanne aan en stak zijn hand op naar de barmedewerker.

Met de twee biertjes liep Sanne naar de trance-zaal. Als het om dansen ging, vond ze dat toch de fijnste muziek. Onderweg dronk ze haastig het eerste biertje op, zodat ze het plastic bekertje al bij de ingang van de zaal weg kon zetten. Met het tweede bekertje in haar hand liep ze naar de dansvloer, waar ze zich mengde in de menigte. Ze begon rustig te dansen, terwijl ze af en toe een slok van haar bier nam. Toen haar bier op was, gooide ze het bekertje weg en ging ze nog actiever dansen. Met haar armen maakte ze uitbundige bewegingen op het ritme van de muziek, terwijl ze met haar lichaam in allerlei banen kronkelde. De mensen om haar heen waren nog rustig in de stemming aan het komen, dus Sanne wist dat ze wel een beetje op zou vallen. Maar het kon haar niets schelen. Ze liet zichzelf opgaan in de muziek en de knipperende discolampen. Ze merkte dat de alcohol ging werken en wist dat ze in de toekomst vaker meer dan twee biertjes op een avond zou drinken.

Ook tijdens het dansen zag Sanne af en toe jongens die vanuit de dansende menigte naar haar keken. Ze glimlachte dan terug, maar meestal bleven de jongens alleen maar van een afstandje kijken. Het was ruim een kwartier later toen de eerste jongen haar aansprak.

Het was een lange jongen met een hoekig gezicht, blauwe ogen en donker haar. Hij had al even naar Sanne staan kijken vanaf de zijkant, maar liep nu over de dansvloer op Sanne af. Hij boog zijn hoofd naar Sannes oor en vroeg, net hard genoeg om boven de muziek uit te komen: „zo, sta jij hier in je eentje te dansen?” Sanne keek hem aan en knikte. De jongen boog zijn hoofd weer. „En waarom staat zo'n mooie dame als jij hier zo alleen?” Hij liet een stralende glimlach zien. Sanne keek hem aan en bedacht dat hij er best leuk uit zag. Met een flauwe glimlach boog ze zich naar zijn oor en schreeuwde ze: „moet jij me niet een drankje aanbieden?” De jongen moest hard lachen. „Oh, jij doet het graag volgens het boekje?” „Nee,” schreeuwde Sanne terug, „ik heb gewoon dorst!” De jongen moest weer hard lachen en vroeg toen wat ze wilde drinken. Sanne vroeg om bier. Toen de jongen zich omdraaide en in de richting van de bar liep, voelde ze zich heel tevreden. Ze besepte dat ze enorm aan het

genieten was van de situatie. Even dacht ze nog aan haar rapport, maar het kon haar niets meer schelen. Ze voelde zich heel licht in haar hoofd, en het rapport leek ver weg. Sanne voelde zich alsof ze langzaam wegzakte in een bad gevuld met warm water.

De lange jongen kwam terug met twee biertjes, waarvan hij er eentje aan Sanne gaf. Sanne nam een flinke slok. Echt lekker vond ze het eigenlijk niet, maar dat maakte niets uit. De jongen begon ook te dansen, en al vrij snel danste hij tegen Sanne aan. Sanne schrok er eerst een beetje van, maar ze vond het wel heel spannend en begon ook om hem heen te kronkelen. Het voelde allemaal heel natuurlijk. Het water in het bad was heerlijk warm en er was geen enkele reden om op te staan zodat je ineens naakt in de koude badkamer stond.

Op een gegeven moment stond de jongen tegen Sanne aan, met zijn gezicht vlak boven dat van haar. Opeens voelde ze zijn handen op haar kont. Zulk lichamelijk contact met een jongen was nieuw voor haar, maar het voelde eigenlijk helemaal niet onaangenaam. Sanne legde haar handen op zijn brede schouders en begon hem te zoenen. De temperatuur van het water beviel goed; Sanne zou in de komende jaren nog veel naar bad gaan.

Toen Sanne de volgende ochtend om half twaalf wakker werd, wist ze niet precies wat ze moest denken van de vorige avond. Nu ze gewoon thuis in bed lag, dacht ze dat ze zich wel een beetje vreemd had gedragen. Toen ze probeerde op te staan, voelde ze een pijnlijk gevoel in haar hoofd. Ach, dacht ze, het was toch vooral een mooie avond geweest. Ze zou vaker naar de Krieerhut moeten gaan. Deze gedachte stemde haar goed.

Die middag ging ze naar Berend om met hem te gamen. Berend had enthousiast verteld over een nieuw schietspel dat je met zijn tweeën kon spelen, en Sanne had beloofd dat ze een keer mee zou doen. Zulke spelletjes waren ook best aardig tijdverdrijf, zeker op een zondagmiddag.

Terwijl ze samen achter de computer zaten, keek Sanne even opzij naar Berend. Hij had die ochtend waarschijnlijk zijn haren niet gekamd, maar toch zag hij er best

leuk uit. Sanne wist dat Berend nooit uit ging, en ze vroeg zich even af of ze hem moest vertellen hoe leuk ze het gisteravond had gehad. Ze deed het niet. Berend was een goede vriend, misschien zelfs zoals een grote broer. Sanne had veel vrienden en vriendinnen, zowel op school als daar buiten, maar bij Berend voelde ze zich het meest op haar gemak. Voor hem hoefde ze zich nooit anders voor te doen dan ze was. Berend betekende voor haar een bepaalde huiselijkheid, die ze heel prettig vond naast al haar sociale activiteiten. Misschien was het maar goed om dat zo gescheiden te houden.

Sanne gaf Berend vlug een kus op zijn wang en keek toen weer snel naar het beeldscherm. Berend draaide zich verrast naar haar toe. „Waar was dat goed voor?” vroeg hij. „Gewoon,” zei Sanne, „omdat ik je mag.” „Okee,” zei Berend, „ik mag jou ook hoor.” Licht blozend gingen ze verder met het afschieten van zombies.

Sanne schrikt op uit haar gedachten en ziet dat twee groene ogen haar aankijken vanuit de tuin. Ze is het gewend; de kat van de burens sluipt wel vaker 's nachts langs de heg. Waarschijnlijk op zoek naar eten. Bezigt met overleven. En ze is niet de enige.

Sanne schenkt haar glas nog eens vol. Iets te wild, waardoor er wat druppels op de tafel belanden. Sanne kijkt er even ongeïnteresseerd naar, maar pakt dan toch een doekje. Zorgvuldig veegt ze de druppels op. Dan gaat ze zitten en neemt ze nog een slok.

De kat is weg. Maar het maakt niet uit. Sanne zit hier niet om naar de kat van de burens te kijken.

Terwijl ze een slok likeur in haar mond houdt om de smaak eens goed op zich in te laten werken, wordt haar aandacht getrokken door een tweede herinnering. Het was een zondag geweest, een paar maanden na haar achttiende verjaardag.

Achteraf wist Sanne niet meer wat ze had gedroomd, maar aan het eind was er een prachtige waterval bij een rotswand geweest, omringd door bomen met blaadjes die zo groen

waren dat ze glommen in het felle zonlicht. Het was adembenemend stil; er was niets te horen behalve het gekletter van de waterval op de onderliggende keien.

Sanne opende haar ogen, maar wendde direct haar hoofd af. Het felle zonlicht scheen precies om het hoekje van een half open geschoven gordijn, recht in haar gezicht. Het geluid van kletterend water bleek niet van een waterval te komen, maar van achter een badkamerdeur in een zijmuur.

Sanne ging rechtop zitten, maar door de beweging voelde ze een stekende pijn in haar hoofd. Geschrokken keek ze om zich heen. Ze lag in een tweepersoonsbed, in een kamer die ze nooit eerder had gezien. De inrichting was best smaakvol, maar Sanne kreeg koude rillingen bij de gedachte dat ze niet wist waar ze was. Met moeite zette ze een stap uit bed en liep ze naar het raam, waarbij alles leek te duizelen. Een wijds uitzicht over de stad liet Sanne weten dat ze ergens hoog in een flatgebouw zat.

Sanne draaide zich nog eens om en zag dat haar kleren op de vloer naast het bed lagen. Ze bukte net om haar broek op te rapen, toen het gekletter van water ineens stopte. Sanne keek geschrokken naar de badkamerdeur en haar hart leek een slag over te slaan. Een fractie van een seconde wist Sanne niet wat ze moest doen, maar toen besloot ze dat ze hier zo snel mogelijk weg moest. Wie er ook uit de badkamer zou komen, en wat ze vannacht ook hadden gedaan, ze moest zo snel mogelijk een eind maken aan deze situatie. Haastig begon ze zich aan te kleden, waarbij ze moeite moest doen om niet om te vallen. Haar schoenen zou ze later wel aantrekken, dus die nam ze in haar hand. De badkamerdeur was nog gesloten, dus Sanne liep stilletjes naar de enige normale deur die ze zag en opende hem. Gespannen liep ze de halfdonkere kamer in. Het was een iets grotere kamer, met een bankstel en een keukenblok. De voordeur was gemakkelijk te herkennen, want de sleutels zaten nog in het slot. Sanne liep de gang op en begon daar te rennen. Voordeur na voordeur schoot voorbij, totdat ze bij een lift kwam. Wel vijf keer drukte ze op het knopje, voordat ze besloot dat ze beter de trap kon nemen. Met grote vaart sprintte ze naar beneden.

Enmaal buiten gekomen rende Sanne de straat in. Ze herkende de wijk en begon te rennen in de richting van haar huis. Na een paar bochten kwam ze bij een parkje met een speeltuintje. Uitgeput ging ze zitten op een bankje. Het zweet droop van haar voorhoofd. Pas na een paar minuten uithijgen voelde ze weer hoe erg haar hoofdpijn eigenlijk was. Ook kwam langzaam het besef dat haar voeten pijn deden. Toen ze omlaag keek, zag ze dat haar linkervoet bloedde. Sanne trok de schoenen aan die ze al die tijd had vastgehouden en ging rechtop zitten. Ze keek naar de zon, die al vrij hoog aan de hemel stond, en vroeg zich af wat er nou precies was gebeurd.

Toen ze ineens bedacht dat haar telefoon in haar broekzak zat, belde ze Marja. De telefoon ging vrij vaak over, voordat Marja opnam.

„Hé Marja, waar ben jij?” Marja zei dat ze gewoon thuis was. „Hoezo?” „Zomaar,” zei Sanne, „wat weet jij nog van gisteravond?” „Gisteravond? Nou, dat het weer leuk was. Hoezo? Je klinkt een beetje sloom, Sanne.” Sanne kreunde. „Een beetje te veel gedronken, denk ik. Maar weet jij nog wat ik gisteravond heb gedaan?” Marja moest een beetje lachen. „Och, is het weer zo’n avond geweest? Ik weet het niet. Ik was bijna de hele avond met Shira in de grote zaal, maar daar was jij op het laatst niet meer.” Het was even stil. „Maar je hebt weer een gat in je geheugen?” „Een beetje,” zei Sanne. „Dus ik vroeg me af of jij wist wat ik precies had gedaan. Maar kennelijk niet...” Het was even stil. Toen vroeg Marja: „Ga je vanavond trouwens nog mee naar de verjaardag van Björn?” Sanne was verbaasd. „Een verjaardag op zondagavond?” „Ja, het is morgen toch Koninginnedag!” zei Marja. „Eh, ja, nu je het zegt... Maar goed, ik ga nu even douchen. Ik bel je nog wel als ik weet of ik meega.” Ze hing op en stopte de telefoon terug in haar broekzak.

Sanne stond op en begon verder naar huis te wandelen. Het voelde meer als slaapwandelen, alsof ze in een vreemde droom rondliep. Op zich was het niet nieuw dat ze zich niets kon herinneren van de afgelopen nacht. Ze had wel vaker gaten in haar geheugen als ze heel veel had gedronken, maar ze was dan altijd wakker geworden in haar eigen bed.

Ze had geen idee wat ze precies had gedaan, en met wie. Gelukkig werd haar aandacht afgeleid door pijn en duizeligheid, zodat ze niet te veel over de situatie hoefde na te denken.

Toen Sanne na een lange wandeling eindelijk thuiskwam, keek ze enorm uit naar een warme douche. Op het moment dat ze haar moeder tegenkwam in de keuken, wist ze echter dat de douche nog even op zich liet wachten.

„Waar heb jij uitgehangen?” Moeder keek heel boos. Sanne vermoedde dat ze al een tijdje had zitten wachten. „Je zou dit weekend aan school besteden! Gisteren was je hier ook al niet, en vanmorgen bleek dat je niet eens hier hebt geslapen! Waar hang jij uit?” Sanne keek naar de vloer, niet wetend wat ze anders moest doen. „Als je bij vriendinnen wil logeren of uit wil gaan of wat dan ook, dan moet je dat zelf weten. Maar dit weekend zou je gaan leren!” Sanne bleef zwijgen. Ze begreep wel waarom haar moeder zo kwaad was. Over een paar weken waren er weer tentamens, en Sanne had erg goede cijfers nodig om het gemiddelde omhoog te krijgen. Vorig jaar was ze ook al gezakt bij de eindexamens, en meer dan twee pogingen voor 5-havo kreeg je niet op haar school. Sanne had helemaal geen zin om weer te zakken, maar ze had nog veel minder zin om al haar vrije tijd aan huiswerk te besteden.

„Als je dit jaar weer zakt, kun je het schudden!” De preek die volgde, had Sanne al eens eerder gehoord. Een gedegen opleiding was belangrijk, ze moest op eigen benen leren staan, ze moest eens volwassen worden, etcetera. Sanne vroeg zich af of haar hoofdpijn sneller over zou gaan als ze niet naar al dit gezemel moest luisteren.

„Ga je straks huiswerk maken?” vroeg haar moeder aan het eind van haar verhaal. Sanne knikte. „Ik vroeg: ga je straks huiswerk maken?” „Ja,” mompelde Sanne. „Nou, dan zou ik maar snel beginnen. Je hebt al genoeg tijd verprutst.” Sanne ontweek nog steeds de boze blik van haar moeder, terwijl ze de keuken uit liep.

De warme douche was heerlijk, maar niet erg ontspannend. De hoofdpijn was nog niet verdwenen, en

Sanne had helemaal geen zin om hierna aan school te gaan werken. Het was zondag, maar het voelde niet als een vrije dag.

De schoolboeken waren nog saaier dan anders, en het kostte Sanne veel moeite om haar aandacht er bij te houden. Zelfs biologie, wat Sanne een paar jaar geleden nog wel een leuk vak had gevonden, ging nu over celdelingen en energiehuishouding. Sanne staaarde al ruim tien minuten vermoeid naar het schema van de citroenzuurcyclus toen de deurbel ging. Sanne bleef aan haar bureau zitten, maar ze luisterde aandachtig hoe haar moeder beneden de voordeur opende.

„Dag Berend. Sanne is boven, maar stoor haar maar niet al te lang. Ze is druk aan het leren.” Sanne zuchtte, maar ze was blij de voetstappen op de trap te horen.

„Hoi, hoe gaat het?” vroeg Berend, toen hij vrolijk Sannes kamer in kwam lopen. „Druk aan het leren, zegt je moeder.” Hij ging naast Sanne staan en keek naar het biologieboek dat voor haar lag. „Ah, de citroenzuurcyclus.” Sanne keek hem met een flauw glimlachje aan. „Ik weet wat het is.” „Nou, da’s al een begin,” zei Berend, terwijl hij een stapel wasgoed van een stoel pakte om het op Sannes bed te leggen. „Hoe gaat het verder?” „Oh, goed hoor.” Even dacht ze aan de situatie van vanmorgen, maar het kwam niet in haar op om Berend hierover te vertellen. „Met jou dan?” „Z’n gangetje natuurlijk.” Berend ging op de stoel zitten.

„Hoe bevalt het studentenleven?” vroeg Sanne. Berend studeerde inmiddels al een paar maanden informatica en hij woonde op kamers. „Goed hoor. Ik heb een paar studiegenoten met wie ik wel veel doe.” „Veel doe? Gamen zeker?” lachte Sanne. „Ja, dat ook,” glimlachte Berend, „maar ook andere dingen. Films kijken, of bordspelletjes doen, of gewoon een beetje rondhangen.” „Zozo Berend, dat klinkt bijna alsof je vrienden hebt gemaakt.” Berend glimlachte. Hij had vaak geklaagd over zijn impopulariteit op de middelbare school, en Sanne had hem altijd gezegd dat hij niet zo pessimistisch moest zijn. Ze vond het fijn om te horen dat Berend nu wat beter in zijn vel zat, al was het jammer dat

ze hem niet zo vaak meer zag. Hij kwam maar eens in de paar weken naar huis.

„En jij bent dus hard aan het leren voor de tentamens. Wanneer begint de volgende tentamenweek?” „Over twee weken.” „En hoe sta je ervoor?” „Och,” zei Sanne, „het zou beter kunnen.” „Nou, dan moet ik je ook maar niet te lang storen. Als de tentamens voorbij zijn, moet je maar eens langskomen bij ons in de studentenflat!” Sanne knikte. Ze wilde inderdaad een keer Berends kamer komen bewonderen, maar het was er nog niet van gekomen.

Berend stond op. „Nou, dan laat ik je maar verder studeren.” zei hij. „Wacht,” zei Sanne. „Wat doe jij morgen? Ga je nog naar de kermis?” „Nee,” zei Berend, „ik ga straks weer weg. Vanavond is er een huisgenoot jarig.” Even was het stil. „Succes nog met studeren!” zei Berend toen, en hij liep de kamer uit. Sanne luisterde naar zijn voetstappen op de trap en keek toen weer naar het boek dat voor haar lag. De ATP-moleculen op het papier zagen er allesbehalve interessant uit, en Sanne besloot dat ze vandaag echt niet in de stemming was. Ze liep naar de stapel wasgoed, viste haar telefoon uit een broekzak en belde Marja. „Hoi, met mij. Ik ga vanavond wel mee naar de verjaardag van Björn.” Sanne was meteen veel vrolijker. De dag werd toch nog weer leuk.

Terwijl haar ouders televisie zaten te kijken, verliet Sanne die avond stiekem het huis om met Marja naar de verjaardag van Björn te gaan. Het was een gezellige verjaardag met veel mensen. Bij aankomst nam Sanne een biertje, iets later nog één, vervolgens een derde omdat drie maal scheepsrecht is, daarna nog drie en toen raakte ze de tel kwijt. Het werd een mooie avond. Sanne dacht helemaal niet aan de naderende tentamens en de gênante vertoning van vanmorgen. Alle narigheid was ver weg, in ieder geval vanavond.

Een beetje weemoedig kijkt Sanne naar de bodem van haar lege glas. Ze is niet trots als ze terugdenkt aan die tijd, maar ze heeft er toch een goed gevoel bij. Ze had in die periode tenminste nog contact met Berend, al was het wat minder regelmatig geworden.

Sanne pakt de fles en vult haar glas nog eens, terwijl de volgende herinnering zich aan haar opdringt. Het was bijna vier jaar later; Sanne was toen tweeëntwintig.

De damp van Sannes adem was duidelijk zichtbaar in het gelige licht van de lantaarnpaal. Ze stond bij de fietsenstalling en probeerde haar fietssleuteltje te vinden in één van haar jaszakken. Het ging niet zo soepel omdat ze haar handschoenen al had aangetrokken, maar ze had helemaal geen zin om die weer uit te doen. In haar gezicht voelde ze de snijdende kou al goed genoeg, ondanks de muts en de sjaal die ze om had. Het was een belachelijk koude avond, zelfs voor januari. Volgens het weerbericht op televisie zou het vannacht zes graden vriezen, maar voor Sannes gevoel was het wel zestig graden onder nul. Ongeduldig graaide ze in haar zakken, in de hoop dat ze snel naar huis zou kunnen fietsen.

Het was vrijdagavond en ze was net klaar met werken. Sanne werkte al bijna twee jaar als verkoopster bij het plaatselijke warenhuis. Ze was ruimschoots gezakt voor haar havo-examens, zelfs met meer onvoldoendes dan de eerste keer. Haar ouders hadden het heel erg gevonden. Zelf was Sanne er ook niet erg blij mee geweest, maar ze was de eerste weken na de examens gewoon extra veel uitgegaan om zich er overheen te zetten. Daarna had ze besloten om werk te gaan zoeken, en na wat uitzendwerk was ze bij het warenhuis terechtgekomen. Haar ouders hoopten eigenlijk dat ze door middel van thuis cursussen alsnog een havo- of vmbo-diploma wilde halen, maar Sanne vond het wel prima om in het warenhuis te werken.

Toen Sanne de fietssleutel eindelijk had gevonden, opende ze het slot van haar fiets en reed ze snel weg. Hoe sneller ze zou fietsen, hoe sneller ze uit de kou zou zijn.

Onderweg dacht ze aan Berend. Ze had zich vanmorgen voorgenomen om hem vandaag maar weer eens te sms'en, maar dit had ze de hele dag uitgesteld. Eigenlijk was het ook vergeefse moeite. Berend kwam bijna nooit meer bij zijn ouders, en hij reageerde nooit meer op Sannes berichten. Als ze hem belde, nam hij niet op. Het leek wel

alsof hij geen contact met haar wilde, en dat was nu al ruim een jaar zo. Het was vrij ineens begonnen, vlak na haar eenentwintigste verjaardag. Sanne dacht dat ze misschien iets verkeerd had gezegd of gedaan, maar ze had geen idee wat dat dan was. Omdat ze Berend nooit meer sprak, kon ze hem ook niet vragen wat ze had misdaan.

Toen een subtiel geluidje uit Sannes jaszak haar liet weten dat er zojuist een sms'je was ontvangen, zette Sanne direct haar fiets stil. Nog met Berend in haar gedachten opende ze de rits van haar jaszak en viste ze haar telefoon er uit. Misschien had hij na al die tijd dan toch een keer een berichtje teruggestuurd.

Sanne voelde een lichte teleurstelling toen het berichtje van Freek bleek te komen. Zonder het bericht te lezen, stopte ze haar telefoon weer in haar jaszak om verder te fietsen. Freek was haar huidige vriend, maar eigenlijk mocht ze hem niet zo. Hij was nogal overtuigd van zichzelf en dat vond Sanne nogal storend. Ze had er al wel eens over nagedacht om de relatie te beëindigen, maar in je eentje was je ook maar alleen. Ze had even geen zin om weer een ander te zoeken, en Freek had op zich ook wel zijn goede kanten. Thuis zou ze wel kijken wat voor bericht hij had gestuurd.

Sanne was al bijna thuis toen ze van schrik even haar adem inhield. Op het trottoir liep Berend, met een grote reistas op zijn rug. Sanne twijfelde wat ze moest doen, maar ze remde toch af toen ze Berend bijna inhaalde. Gespannen keek ze opzij, naar haar jeugdvriend die ze het afgelopen jaar bijna niet meer had gezien. „Hoi,” zei ze voorzichtig.

Berend keek om en schrok toen hij haar zag. „Eh, hoi,” zei hij, maar hij keek snel weer voor zich en leek iets harder te gaan lopen. „Maar weer eens een weekendje thuis?” vroeg Sanne. „Ja,” antwoordde Berend kortaf, zonder haar aan te kijken. Even bleef ze zwijgzaam naast hem fietsen, maar toen bedacht ze dat dit geen zin had. „Als je zin hebt om nog eens langs te komen of zo...” zei ze aarzelend. Berend bleef stoïcijns voor zich uit kijken en zei niets. „Nou ja, dan moet je maar langskomen,” zei Sanne. Ze versnelde, maar keek toch nog even om toen ze een paar meter verder

was gefietst. De woorden “ik mis je” maalden door haar hoofd, maar ze durfde ze niet uit te spreken.

Toen ze iets later bij het huis van haar ouders was aangekomen en van haar fiets was gestapt, keek ze nog even in de richting van Berends huis. Zonder haar kant op te kijken, liep hij de oprit op en ging hij het huis binnen. Sanne bleef even naast haar fiets staan, voordat ze zelf naar binnen ging. Ze voelde zich heel verdrietig en vergat bijna hoe koud het was. Ze nam zich voor om te stoppen Berend berichten te sturen. Het drong tot haar door dat hij echt niet van plan was te reageren, wat de redenen daarvoor ook waren.

Met een lompe beweging giet Sanne nog een flinke teug naar binnen. Het branderige gevoel in haar keel is er al niet meer. Zo gaat het altijd met sterke drank: de eerste paar slokken zijn zodanig verdovend dat de latere slokken soepeltjes het lichaam in glijden. Sanne weet er alles van. Vroeger dronk ze vooral als ze uitging, en dan was het meestal bier. Bier leek echter steeds minder effectief te worden. In disco's en op feestjes kon je wel sneller gaan drinken, maar sommige situaties vroegen om efficiëntere drankjes.

Sanne tilt haar glas op en houdt het vlak voor haar gezicht. Met een wazige blik staart ze naar het kleine beetje vloeistof dat er nog in zit. Ja, dit spul heeft haar vaak geholpen als er even lastige obstakels in het leven leken te zijn.

Sannes gedachten dwalen af naar ongeveer vier jaar geleden, toen ze ook op het punt stond om bepaalde tegenslagen te verdrinken in alcohol. Alles had heel anders kunnen gaan als ze zich toen aan haar voornemen had gehouden en gewoon eens goed was gaan zuipen.

Sanne keek uit haar slaapkamerraam en zuchtte. Op zich was er niets mis met de straat waarop ze uitkeek. Ze had hier een leuke jeugd gehad, en daar had ook de straat aan bijgedragen. Vooral met Berend had ze lange tijd leuk contact gehad, maar ook veel andere burens waren sympathieke, gezellige mensen. Toch, nadat Sanne ongeveer anderhalf jaar lang had samengewoond met Pim, voelde het heel vervelend

om nu weer op deze straat uit te kijken. Het was ook niet haar keus geweest.

Ten eerste had ze er niet voor gekozen om de relatie te beëindigen. Pim had gezegd dat ze “uit elkaar waren gegroeid,” wat volgens Sanne wel meeviel. Ze hadden misschien weinig gezamenlijke hobbys en interesses, maar dat was nooit eerder een probleem geweest. Sanne had het fantastisch gevonden om met hem samen te wonen en zijn problemen waren als een grote verrassing gekomen. Toen Pim volhield dat de relatie geen zin meer had, moest Sanne dan toch maar verhuizen. Weer bij haar ouders gaan wonen was absoluut niet Sannes eerste keus geweest, maar het was financieel gezien best lastig gebleken om zelf woonruimte te vinden in de stad.

Nu had Sanne al een paar nachten weer bij haar ouders geslapen, in haar vertrouwde slaapkamer. Het viel tegen om weer eenzaam te zijn in een eenpersoonsbed te liggen, en het huishoudelijke beleid van haar ouders was ook niet altijd even prettig.

In haar hand hield Sanne een fles sterke drank, die ze stiekem mee naar boven had gesmokkeld. De recente ontwikkelingen vroegen om wat afleiding. De vorige avonden was Sanne bij verschillende vriendinnen geweest, maar vanavond had ze daar geen zin in. De gesprekken gingen telkens weer over de huidige situatie, en daar wilde Sanne juist even niet aan denken.

Sanne had de dop al van de fles geschroefd toen ze alsnog de fles op haar bureau zette en op haar bed ging liggen. Geërgerd keek ze naar het plafond. Ze wist dat die grote hoeveelheden alcohol niet goed waren, maar ze had eigenlijk helemaal geen andere ideeën. Er was ook al niets interessants op televisie vanavond.

Terwijl ze naar het plafond keek, dwaalden haar gedachten af naar Berend. Het was al meer dan zeven jaar geleden dat het contact ineens voorbij was, maar nog steeds moest ze af en toe aan hem denken. Sanne had nooit een tekort aan vrienden gehad, maar met Berend was het toch anders geweest dan met anderen. Eigenlijk miste ze hem nog steeds.

Na een paar minuten op haar bed te hebben gelegen, besloot Sanne dat ze hem toch maar eens moest opzoeken. Hij moest toch maar eens uitleggen wat er ooit fout gegaan was. Ze stond direct op en ging naar Berends ouders om zijn adres te vragen. Berend bleek inmiddels in een andere stad te wonen, maar na een half uurtje in de auto belde Sanne bij hem aan. Het werd een gezellige avond, maar Berend zei niet waarom hij het contact ooit had verbroken. Toen wist Sanne nog niet dat het slechts één dag zou duren voordat er duidelijkheid zou komen.

Sanne zat de volgende avond gespannen in de auto. Berend had vanmorgen gebeld. „Sanne, ik heb eens nagedacht en we moeten toch maar eens praten over vroeger. Er zijn dingen die je misschien toch moet weten.” Sanne had gezegd dat ze dezelfde avond langs zou komen. De rest van de dag had ze in spanning gezeten. Normaalgesproken vond ze haar werk best leuk, zeker nu ze was gepromoveerd tot floor manager. Vandaag had de tijd echter niet snel genoeg kunnen gaan.

Toen Berend de deur van zijn appartement opende, zag Sanne dat hij ook zenuwachtig was. „Hoi,” zei hij met een geforceerde glimlach, „biertje?” „Ja, lekker,” antwoordde Sanne, terwijl ze op de bank ging zitten. Berend gaf haar een koud flesje aan en ging tegenover Sanne zitten. Nadat hij even peinzend naar de muur keek, zei hij: „Ik weet niet goed hoe ik moet beginnen, Sanne.” Sanne wachtte even, voordat ze hem op weg hielp: „Had het te maken met m'n verjaardag?” „Ja,” zei Berend, „Je hebt...” Hij nam een slok bier en keek naar de vloer. „We hebben gezoend.”

Sanne wist niet wat ze moest zeggen. „Ik hielp je met de afwas,” ging Berend verder, „en toen begon je me ineens te zoenen. En toen...” Berends stem klonk nu iets hoger. „Het was geweldig,” zei hij. „Ik wist niet wat ik meemaakte. Voor mij werd het toen ineens heel duidelijk dat ik je niet gewoon aardig vond. Ik was hartstikke verliefd op je. En ik dacht...” Berend stopte even met praten. Sanne bleef naar de vloer kijken. Het was alsof ze ineens vanuit het niets in een vreemde situatie was gezet en niet kon bewegen. „Ik dacht dat je mij ook leuk vond,” ging Berend verder. „Voor mij was

het ineens helemaal duidelijk dat we... Dat we voor elkaar waren gemaakt. Maar de volgende dag wist je het niet meer." Sanne keek even op en zag dat Berend met een rood hoofd naar zijn schoenen staarde. „En dat vond ik heel erg." Weer was het even stil. „Ik kon je niet meer zien. Ik wilde je zo snel mogelijk vergeten."

Berend stopte met praten en hield geschrokken twee handen voor zijn mond, terwijl hij naar beneden bleef staren. Sanne keek hem een tijdje verbijsterd aan. Dit had ze nooit geweten. Ze kenden elkaar al zo lang, en ze had nooit gedacht dat hij gevoelens voor haar zou hebben. En zelf had ze er eigenlijk ook nooit over nagedacht.

Na een lange, zwijgzame minuut stond Sanne op. Berend keek haar angstig aan. „En nu?" vroeg Sanne. „Ik weet het niet," zei Berend zacht. Sanne liep naar hem toe en trok Berend zachtjes aan zijn hand, zodat hij ging staan. Sanne omhelsde hem. Ze hield hem stevig vast en voelde tranen in haar ogen springen. „Al die tijd," fluisterde ze. Berend zei niets. Het enige wat ze van hem hoorde, was zijn onregelmatige ademhaling. Een paar minuten lang bleven ze zo staan, voordat Sanne haar hoofd terugtrok en hem aankeek. Berend keek nog steeds heel zenuwachtig. Voordat Sanne doorhad wat ze deed, begon ze hem te zoenen. Nu ze hier zo stonden, leek het bijna vanzelf te gaan. Het besef dat ze met haar jeugdvriend stond te zoenen, drong langzaam tot haar door. Het idee was bizar, maar het was tegelijkertijd te mooi om waar te zijn. Sanne had veel jongens gezoend, maar het had nooit gevoeld zoals het nu voelde.

Toen ze na een paar minuten haar ogen opende, keek ze Berend aan. De situatie leek heel onwerkelijk. Jarenlang had ze hem niet gesproken, en nu maakte hij ineens allerlei verwarrende gevoelens bij haar los. Ze keken elkaar een tijdje sprakeloos aan. Sanne wist niet wat ze moest zeggen, of zelfs wat ze moest denken. En Berend kennelijk ook niet.

„Ik heb je gemist," zei Sanne na een tijdje. „Ik jou ook," zei Berend, „maar ik kon je echt niet meer zien." Sanne keek hem even zwijgend aan, totdat Berend vroeg: „Waar denk je aan?" Sanne glimlachte. „Nou, niet aan de opwarming van de Aarde." Berend moest lachen. „Da's wel heel

belangrijk hoor. Al die zielige ijsberen op hun smeltende ijs,” zei hij. Sanne moest nu ook lachen. „Maar wat denk je echt?” vroeg Berend. „Hoe moet het nu verder?” „Ik weet het niet,” antwoordde Sanne, „het is allemaal nogal verrassend ineens.” Ze voelde weer tranen in haar ogen komen. „Ik heb ons nooit als stelletje gezien, Berend. Maar ik heb je zo ontzettend gemist.” Berend kuste haar op haar wang. „Ik ben blij dat je er bent,” zei hij. „Laten we nog een biertje drinken.” „Lekker,” zei Sanne, terwijl ze de tranen uit haar ogen veegde.

Sanne vouwt haar handen in elkaar, legt ze op haar achterhoofd en kijkt naar het plafond. Ze heeft al vaak teruggedacht aan die twee avonden, maar ze weet nog steeds niet hoe ze de gebeurtenissen een plekje moet geven. Hoe zou haar leven nu zijn geweest als ze Berend niet had opgezocht? Ongetwijfeld heel anders dan nu. Misschien wel veel beter. Maar zou ze, met alle kennis die ze nu heeft, terug willen gaan naar die eerste avond om toch maar weer naar de fles te grijpen in plaats van Berend op te zoeken? Het lijkt onmogelijk die vraag te beantwoorden.

Berend en Sanne hadden contact gehouden. Omdat Sanne weinig behoefte had om 's avonds bij haar ouders thuis te zitten, ging ze bijna dagelijks naar Berend. De gesprekken waren net zo gezellig als vroeger en soms gingen ze samen een film kijken. Berend vertelde dat hij inmiddels een nieuwe baan aan het zoeken was, omdat hij na al die tijd had ingezien dat kantoorwerk hem eigenlijk helemaal geen plezier of voldoening gaf.

Lichamelijk contact ging nog wat onwennig. Het bleek gemakkelijk om de vriendschap van vroeger weer op te pakken, maar moeilijk om er meer van te maken dan dat. Vaak was Sanne degene die tegen Berend aan ging zitten, want hij leek er nog onzekerder over dan zij.

Nadat ze ongeveer twee weken contact hadden gehouden, besloot Sanne dat het tijd was voor de volgende stap. Ze zat tegen Berend aan, en ze hadden net een film gekeken. „Ik heb geen zin om naar huis te gaan,” zei ze.

„Dan blijf je toch nog even,” antwoordde Berend. „Dat bedoel ik niet,” zei Sanne. „Ik heb helemaal geen zin om vanavond naar huis te gaan. En ik heb toch te veel bier op om auto te mogen rijden.” „Da’s waar,” lachte Berend, „maar dat had je volgens mij gisteren ook wel. En vorige week. Volgens mij ga je hier bijna altijd weg met te veel bier op.” Sanne moest lachen. „Eigenlijk denk ik dat ook wel. Maar wat ik eigenlijk bedoel, is dat ik wel bij je wil blijven slapen.” Ze draaide zich naar voren, ging op Berends schoot zitten en gaf hem een kus. „Zal ik vannacht hier blijven?” „Eh,” stamelde Berend, die ineens begreep wat Sanne bedoelde. „Ik weet niet of... Ehm, ik heb nog nooit...” „Geeft niet,” kalmeerde Sanne hem, „eens moet de eerste keer zijn.” Berend keek haar vertwijfeld aan. „Of vind je het te snel?” vroeg Sanne. „Nee, nee,” zei Berend snel, „dat is het niet. Ik had het alleen niet verwacht.” Sanne vond het zelf ook nog steeds een vreemd idee, maar met een glimlach probeerde ze Berend gerust te stellen. „Het komt wel goed,” zei ze, en ze trok haar trui over haar hoofd. Berend keek haar verbouwereerd aan. „Eh, maar... Ik heb helemaal geen condooms of zo.” „Geeft niet,” zei Sanne, „ik heb een tijdje geleden nog een soa-test gedaan en ik had niets.” „Oh, een hele geruststelling dat jij met soa-tests bezig bent,” zei Berend sarcastisch. Sanne keek hem aan en zei: „Als je niet wil, doen we het niet.” „Jawel,” zei Berend. Sanne stond op en reikte hem haar hand. „Kom dan,” zei ze, en ze nam hem mee naar zijn bed.

Het werd een mooie nacht. Toen Sanne de volgende ochtend wakker werd, lag ze in haar eentje in Berends bed. Ze dacht terug aan de vorige avond en voelde zich zielsgelukkig. Berend was heel zenuwachtig geweest, dus Sanne had het voortouw genomen, maar eigenlijk was het voor haar ook een heel nieuwe ervaring geweest. Nooit eerder had ze seks gehad met iemand op wie ze echt verliefd was geweest.

Met een dienblad vol brood en koffie in zijn handen kwam Berend de slaapkamer in lopen. „Goeiemorgen,” zei hij opgewekt. Sanne keek hem aan en bedacht dat ze zich nooit zo gelukkig had gevoeld als op dit moment. Een paar weken later zou blijken dat er deze nacht meer was ontstaan dan alleen een gelukkig gevoel.

Sanne knipperde met haar ogen en keek nog eens goed. Ja, daar waren heel duidelijk twee strepen zichtbaar. Geschrokken ging Sanne tegen de muur naast de wastafel staan. Op zich had ze het wel een beetje verwacht, toen de misselijkheid niet weg ging en de menstruatie juist uitbleef. Daarom had ze nu ook de test gedaan. Maar alsnog was het een schok om het vermoeden bevestigd te krijgen.

Toen ze van de schrik bekomen was, haalde ze haar mobiele telefoon uit haar zak en belde ze Berend. Terwijl ze hoorde dat de telefoon overging, bedacht ze ineens dat ze geen idee had hoe Berend zou reageren. Veel tijd om hierover na te denken kreeg ze niet, want Berend nam al snel op.

„Hoi Sanne.” Sanne wist niets te zeggen en ademde alleen diep in. „Sanne?” vroeg Berend. „Ja, hoi,” zei ze, „ik heb nieuws. Nogal verrassend nieuws.” „Oh,” zei Berend vrolijk, „ik ben dol op verrassingen.” „Nou, ik weet niet of je deze verrassing wel zo leuk zult vinden.” „Oh, wat is er dan?” „Nou,” zei Sanne voorzichtig, „ik ben zwanger.” Het bleef angstvallig stil aan de andere kant van de lijn. Toen vroeg Berend: „van een kind?” „Dat hoop ik wel, ja,” zei Sanne. „Maar... Hoe... Echt waar?” vroeg Berend ongelovig. „Ja, echt. Ik ben de laatste tijd nogal vaak misselijk, maar ik dacht dat dat wel over zou gaan. Niet dus. En toen bleef de menstruatie ineens uit. Dus nu heb ik toch maar zo'n test gedaan, en die zegt dat ik zwanger ben.” Het bleef weer even stil. Sanne had geen idee wat Berend er van vond en bedacht dat ze het misschien beter niet door de telefoon had kunnen vertellen.

„Wauw,” zei Berend na een tijdje. „Dus je weet het pas net?” „Ja, ik ben op m'n werk. Ik ben naar de WC gevlucht met zo'n test, omdat ik vandaag weer misselijk was.” „Zo hé, een kind,” zei Berend. „Ja,” zei Sanne, „gek hè? Ik heb geen idee wat ik er van moet denken.”

„Je wordt moeder,” zei Berend. „Ja,” zei Sanne zachtjes, „en jij vader.” „Weet je wat?” stelde Berend voor. „Misschien moeten we samen gaan wonen.” „Echt?” „Ja, als je dat wil. Ik bedoel, ik neem toch aan dat je het kind wilt houden?” „Eh, ja, ik denk het,” zei Sanne vertwijfeld.

„Misschien is het een gek idee om samen te gaan wonen,” ging Berend verder, „maar eigenlijk kennen we elkaar toch al heel lang. En met zo'n kind...” Sanne keek weer naar de teststrip in haar hand, en ze voelde tranen in haar ogen komen. „Wil je dat echt?” snikte ze. „Dan zijn we ineens net een gezinnetje.” „Ja,” zei Berend, „als jij dat ook wil.” Sanne liet nu haar tranen de vrije loop. „Je bent geweldig,” snikte ze. „Oh, trouwens,” zei Berend, „je mag nu natuurlijk geen alcohol meer drinken. Da's slecht voor de baby... Onze baby.” „Hou op,” lachte Sanne snikkend, „ik moet er nog even aan wennen hoor. Ineens ben ik zwanger en gaan we samenwonen.” „Je hebt toch ook samengewoond met Pim?” „Ja, maar daar was geen baby bij. En eigenlijk ook geen al te serieuze relatie. Dat was vooral een goed excuus om bij m'n ouders uit huis te gaan. Dit is allemaal zo serieus ineens, zo burgerlijk.” „Ach, het kan altijd burgerlijker,” lachte Berend, „dan zouden we ook nog moeten trouwen.” Toen viel er een lange stilte.

„Dat zou wel belachelijk zijn,” zei Sanne. „Best wel, ja,” zei Berend, „maar ik heb je nog geen “nee” horen zeggen.” „Ik jou ook niet,” zei Sanne. „Het schijnt met zo'n kind juridisch wel handig te zijn,” zei Berend. „Maar het is een belachelijk idee,” antwoordde Sanne. „Ja, absoluut belachelijk. Hoe laat ben je eigenlijk vrij? Dan haal ik je straks op. Ik heb ontzettend veel zin om de moeder van m'n kind te kussen.” „Dat klinkt wel heel zwaar, zeg. Ik ben pas net zwanger.” Weet ik,” lachte Berend, „maar je bent ook ontzettend mooi.”

Minder dan vier jaar, en toch zo ontzettend lang geleden. Sanne kan zich de dag nog goed herinneren. Die ochtend was ze opgestaan als een jonge volwassene die hevig verliefd was maar nog niet te veel over de toekomst na wilde denken; die avond ging ze naar bed als volwassen vrouw met een baby op komst en min of meer serieuze samenwoonplannen.

Het was allemaal heel onverwacht geweest, maar in de dagen erna zou ze er veel over spreken met Berend. Langzaam had het tot Sanne doorgedrongen dat ze echt een kind ging krijgen en dat ze nu ineens belangrijke beslissingen

moest nemen. Het idee om te trouwen was ook nog een paar keer ter sprake gekomen, waarbij zowel Sanne als Berend bleef benadrukken dat het een absurd idee was. Pas na een paar dagen gaven ze allebei toe dat ze wel toe waren aan de grote stap en dat het daar nu een mooi moment voor was.

In de maanden daarop gebeurde er veel. Berend was vrij snel als wiskundeleraar op een middelbare school gaan werken, en ze hadden samen een woning gekocht. Ongeveer drie maanden later waren ze getrouwd en op huwelijksreis naar Ierland gegaan. Al die tijd had Sanne geen alcohol meer gedronken, wat haar verrassend goed was afgegaan. En daarna werd Lisa geboren.

Sanne draait haar hoofd en kijkt naar het portret aan de muur. Twee blonde staartjes, een brede schaterlach en enigszins bolle appelwangetjes. Sanne herinnert zichzelf er aan dat ze sterk moet zijn, dat ze verantwoordelijkheden heeft. Hoe slecht ze zich ook voelt, ze moet haar hoofd boven water houden. Al was het alleen maar voor Lisa. Dat vrolijke meisje op de foto mag niet lijden onder de situatie.

Verdrietig neemt Sanne nog een slok likeur. Drie weken geleden was alles nog anders geweest.

„Mevrouw, hebben jullie ook t-shirts met v-hals?” „Ja, daar zo,” snauwde Sanne, terwijl ze de juiste kant op wees. De oude dame liep geschrokken weg. Shit, dacht Sanne. Ze wist dat het niet netjes was om zo onaardig te doen tegen klanten, ook niet als ze chagrijnig was.

Sanne dacht aan Berend. Ze waren inmiddels een paar jaar getrouwd en ze werkten allebei parttime zodat er altijd iemand thuis bij Lisa kon zijn. Al die tijd waren er geen problemen geweest, en Sanne had enorm genoten van haar nieuwe leventje als moeder en echtgenote. Maar de laatste tijd deed Berend nogal afstandelijk.

Gisteravond hadden ze samen in bed gelegen. Berend had de hele avond bijna niets gezegd en lag nu met zijn rug naar Sanne toe. Zo lag hij tegenwoordig bijna altijd in bed, en ze hadden al weken geen seks of goede gesprekken meer gehad.

„Berend, is er iets? Je bent zo stil,” had Sanne op een gegeven moment gezegd. „Nee hoor, ik probeer gewoon te slapen,” zei Berend. „Ik bedoel niet alleen nu. Je bent de laatste tijd zo stil.” Berend zei niets. „Als er iets is, moet je het me vertellen,” zei Sanne, maar Berend bleef zwijgen. Sanne draaide zich naar hem toe en ging tegen hem aan liggen. „Je weet toch dat ik van je hou,” fluisterde ze in zijn oor. Berend mompelde iets wat op “ja” leek, maar bleef met zijn rug naar Sanne toe liggen zonder verder iets te zeggen. Sanne hoorde zijn korte ademhaling en wist dat hij klaarwakker was. „Is er echt niets?” vroeg ze nog een keer. „Welterusten Sanne,” zei Berend zachtjes. Geschrokken had Sanne zich weer naar haar kant van het bed gedraaid. Na een tijdje dacht ze zacht gesnik te horen, maar op de vraag “Huil je?” was geen antwoord gekomen.

En nu stond ze op haar werk, te balen dat ze net een klant had afgeblaft.

„Wat kijk jij chagrijnig,” zei Maarten, een collega die net langs kwam lopen. „Ja,” zei Sanne, en met een handgebaar maakte ze duidelijk dat ze geen zin had om er over te praten. Maarten liep snel verder. Sanne keek met een boze blik naar de klok en besloot toen naar huis te gaan. Het was een rustige dag, dus ze zou wel een vakantiedag inleveren. Haar hoofd stond helemaal niet naar werk, dus ze kon beter met Berend gaan praten. Of misschien, als dat weer niet zou lukken, met Lisa naar het park gaan om de eendjes te voeren.

Sanne opende het hekje van de achtertuin. Het was een bescheiden tuintje bij het rijtjeshuis waar ze met Berend woonde. Niet heel groot, maar toch een eigen stukje buiten waar ze met mooi weer regelmatig zaten. Sanne was heel tevreden met het huis en de tuin. Het was de afgelopen jaren echt een plek geworden waar ze zich thuis voelde, een gevoel dat ze verder alleen bij haar ouders had gehad.

Toen Sanne de achterdeur opende en de keuken binnenliep, bleef ze even staan luisteren. Door het raam had ze al gezien dat de televisie aanstond, wat niet erg verrassend was; ze keek zelf ook vaak belpelletjes als ze overdag thuis

was. Maar dit was geen belpelletje. Er waren verschillende mensen door elkaar aan het praten. Ineens herkende Sanne het geluid, toen ze haar vriendin Marja boven de andere stemmen uit hoorde: „Daar komen ze!” Voorzichtig opende Sanne de deur naar de woonkamer, zodat ze mee kon gluren. Ze had het geluid goed herkend. Berend zat op de bank, en op de televisie speelde hun trouwvideo. Ze had net het ja-woord gemist.

„Hoera!” Opgetogen gooiden de aanwezigen rozenblaadjes in de lucht, toen Berend en Sanne naar buiten kwamen lopen. Ze hielden elkaars hand vast, Berend in een donkerblauw pak en Sanne in een witte jurk die haar zwangerschap nauwelijks wist te verbergen. Met allebei een enorme grijns van blijdschap liepen ze onder de vallende rozenblaadjes door.

Gebiologeerd keek Sanne naar de stralende bruid op de video, die tijdens het lopen een verliefde blik op haar echtgenoot wierp. Wat was dat een mooie dag geweest. Ze had zich werkelijk zielsgelukkig gevoeld. En ook nu, een paar jaar later, was ze eigenlijk nog steeds die stralende bruid. Met een geweldige partner en een prachtig kind voelde ze zich completer dan ooit tevoren.

Er volgden beelden van het feest. Een sfeervolle zaal met tafels waaraan de gasten zaten te praten terwijl ze werden voorzien van natjes en droogjes. Verschillende tafels met pratende mensen kwamen in beeld. Felicitaties en lofwoordjes aan het bruidspaar, oom Anton die over z'n veters struikelt en net niet op de enorme bruidstaart valt, en natuurlijk de onvermijdelijke polonaise.

Het was het eerste grote feest in lange tijd geweest waar Sanne geen druppel alcohol had gedronken, maar ze had het een heel mooie avond gevonden. Er waren veel gasten geweest, vooral veel bekenden van haar.

Het beeld vertoonde even sneeuw, en toen volgde een video van de huwelijksreis. Het geluid van de wind was duidelijk hoorbaar, terwijl een glooiend landschap met prachtig groen gras zichtbaar werd. Een eindje verderop waren kale rotsen zichtbaar, met daarachter het helderblauwe water van de Atlantische Oceaan. Hier en daar stak een met gras

begroeid eilandje boven het water uit. Een paar meter van de camera stond Sanne, met een dikke buik en wild wapperend haar. De camera bewoog haar kant op. „Mooi hè, Sanne?” klonk Berends stem. „Ja,” antwoordde Sanne, en ze draaide haar gezicht naar de camera. „Ga je een foto maken?” „Nee, ik ben aan het filmen.” „Oh, goed idee. Het is hier zo mooi.” „En mooi weer.” „Ja, het regent vandaag niet. Da’s al heel wat in Ierland!” Sanne keek tevreden om zich heen, en wees toen naar opzij. „Misschien moet je ook wat schapen filmen, Berend. Die passen ook wel mooi in het plaatje.” Even bleef ze naar de schapen kijken, voordat ze weer naar de camera keek. „Hé, hou eens op. Ga die schapen eens filmen.” „Ik vind jou het mooiste schaapje,” zei Berend. Sanne glimlachte. „Beh.”

„Maar Sanne,” zei Berend, „leg eens uit wat je in Ierland doet.” „Ehm, nou, genieten van de natuur.” „Ja, maar wat is de reden dat je hier bent? Zomaar een vakantie? De kijkertjes thuis zijn reuzebenieuwd.” „Ah, dat bedoel je. Nou Berend, we zijn hier op huwelijksreis.” „Zozo, dus we zijn getrouwd?” „Ja, dat zijn we.” Trots stak Sanne haar hand uit naar de camera, zodat haar trouwring goed zichtbaar was. „Maar da’s toch niets voor jou, Sanne? Trouwen?” Berend zette nu een Vlaams accent in om Paul Jambers te imiteren. „Hier ziet u Sanne. Zij was altijd een extraverte jongedame die het leven als een feestje zag. Maar dit jaar ging het mis. Ze kwam er achter dat haar vroegere buurjongen de liefde van haar leven was, werd zwanger en ging trouwen.” „Leuk hoor, Berend. Ik zou gewoon de schapen gaan filmen.” „Maar je houdt wel van me, hè?” vroeg Berend met zijn gewone stem. „Heel veel,” zei Sanne, terwijl ze met een glimlach naar de camera keek.

De video stopte en het was ineens muisstil. Sanne bleef in de deuropening staan en zag hoe Berend op de bank bleef zitten. Nu pas vroeg ze zich af waarom Berend ineens weer deze video was gaan kijken, juist nu hij de laatste tijd zo afstandelijk deed.

„Hoi,” zei ze zachtjes, om aan te geven dat ze thuis was. Berend draaide zich geschrokken om. „Hé, ben je nu al thuis?” Zijn gezicht was rood en zijn ogen waren betrand.

Met zijn rechterhand veegde hij snel de tranen uit zijn ogen. Sanne wist niet wat ze zag. Ze had hem bijna nooit zien huilen.

„Ja, ik heb een vrije dag opgenomen. Ik had helemaal geen zin in werken.” „Oh,” zei Berend, en hij keek haar zwijgend aan. „Wat is er aan de hand?” vroeg Sanne. „We praten de laatste tijd zo weinig met elkaar, en nu zit je ineens onze trouwvideo te bekijken.” Berend draaide zijn gezicht weg, maar Sanne hoorde hem snikken. „Berend, praat met me,” zei ze, terwijl ze naar hem toe liep. Toen ze vlak bij hem was, stond Berend op en liep hij met grote passen naar de hal. „We hebben het er vanavond wel over,” zei hij met gebroken stem. Verdwaasd bleef Sanne naast de bank staan, terwijl ze Berends voetstappen op de trap hoorde. Een paar minuten lang bleef ze als aan de grond genageld staan, waarna ze besloot dat ze dan maar met Lisa in het park zou gaan wandelen.

„Lekker,” zei Lisa opgetogen, terwijl ze nog een hap voorgesneden spaghetti naar binnen werkte. Sanne vond ook dat Berend goed had gekookt, maar ze had te weinig eetlust om echt te genieten. Ze keek afwisselend naar haar bord en naar Lisa, die na iedere hap meer saus op haar gezicht had zitten. „Ik had de eendjes stukjes brood gegeven,” zei ze tegen Berend, die haar glimlachend aankeek en zei dat de eendjes daar vast heel blij mee waren geweest. Vanuit haar ooghoek keek Sanne hem even aan. Hij zag er somber uit. Ze hadden elkaar niet meer gesproken sinds Sanne thuis was gekomen, en ze had nog steeds geen idee wat er met hem aan de hand was.

Ook tijdens de afwas zeiden Berend en Sanne niets tegen elkaar. Pas om acht uur, toen Sanne Lisa naar bed had gebracht, begon Berend te praten. Sanne was nauwelijks de woonkamer binnengekomen, toen Berend zei dat ze even moest gaan zitten. Hij maakte nu een ontspannen indruk, maar Sanne zelf voelde zich juist heel opgewonden.

„Ik heb er over nagedacht en ik denk dat ik het maar het best kan zeggen zoals het is. Zoals je weet, ben ik lange tijd verliefd op je geweest. En toen we elkaar een paar jaar

geleden weer spraken, kwam dat gevoel weer helemaal terug. En toen je ineens zwanger werd en we gingen samenwonen en trouwen, had ik heel sterk het gevoel dat ik de rest van m'n leven met je wilde delen." Sanne voelde haar hartslag versnellen, terwijl ze aandachtig naar hem zat te luisteren. „Dat gevoel is weg,” zei Berend, terwijl hij haar blik ontweek.

Sanne keek hem met grote ogen aan, niet wetend wat ze moest doen of zeggen. „Ik snap het zelf ook niet,” ging Berend verder. „Als ik er over nadenk, is het helemaal perfect. Wij passen echt goed bij elkaar, we hebben een ontzettend mooi kind, ik vind je nog steeds heel aardig, ik vind je ook nog steeds heel mooi... Maar dat is niet genoeg. Het gevoel dat ik altijd heb gehad, is sinds een paar weken weg. Ineens. Als ik 's ochtends wakker word en jou zie liggen, denk ik: daar ligt een prachtige vrouw, een heel goede vriendin en een meer dan fantastische moeder. Maar ik denk niet meer: daar ligt de liefde van m'n leven.”

Verstijfd bleef Sanne hem aankijken. Haar hoofd voelde aan alsof het ging exploderen van verdriet, maar er kwamen geen tranen. Ze kon hem alleen maar aan blijven kijken, hopen dat ze ineens zou ontdekken dat ze zich had vergist in wat ze hoorde.

„Ik snap het echt niet,” zei Berend. Hij klonk nog steeds vrij ontspannen. „Ik dacht altijd dat zulke gevoelens voor altijd waren. Misschien niet de hevige verliefdheid die je in het begin hebt, maar wel dat gevoel dat je de rest van je leven samen verder wil. En er is ook niets mis tussen ons. En toch voelt het niet meer goed. Ik begrijp het niet. Ik herken mezelf niet meer. Maar het ergst van alles...” Berends stem brak en hij ademde even diep in. „Ik ben vooral heel kwaad op mezelf dat ik me zo voel. Ik kan je niet meer geven wat je verdient.”

Berend zweeg even en keek Sanne aan. „Het spijt me zo,” zei hij verdrietig. „Ik heb je nooit willen kwetsen.” Verbijsterd bleef Sanne hem aankijken. Een enorm gevoel van machteloosheid had zich van haar meester gemaakt. „En nu?” vroeg ze zachtjes. „Ik weet het niet,” zei Berend. „Ik hoop dat je me niet al te erg zult haten, en dat we in ieder geval goede ouders kunnen blijven.” Sanne dacht aan Lisa,

het lieve meisje dat ze net in bed had gestopt. „Ik denk niet dat ik je zal haten,” zei ze, waarna ze opstond en naar de hal liep. Ze nam haar jas van de kapstok en opende de voordeur. „Waar ga je heen?” vroeg Berend. „Weet ik niet,” zei Sanne, en ze liep naar buiten.

Als een zombie slenterde ze langs de straten. Het was alsof de wereld ineens onder haar vandaan was getrokken en ze in een grote, donkere diepte aan het vallen was. Ze kon helemaal niets doen, zelfs niet huilen of schelden of slaan. Ze kon alleen maar rondlopen in deze nachtmerrie.

Toen ze na een rondje door de buurt weer bijna thuis was, kwam ze langs de buurtkroeg. Zonder lang na te denken opende ze de deur en liep ze het sfeervolle café binnen. Ze ging op een lege kruk aan de bar zitten en bestelde een glas wodka dat ze in één teug leegdronk. Toen nog een wodka, en nog één, en nog één.

Sanne had geen idee hoe lang ze al in het café was of wat ze precies had gedaan, toen ze ineens met haar gezicht vlak boven een toiletpot hing. Nauwelijks had ze zich herinnerd dat ze zojuist had overgegeven, toen er nog een lading zurig spul kwam. Voorzichtig probeerde Sanne te gaan staan, wat met moeite lukte. Alles leek te draaien. Sanne ging met haar rug tegen de zijwand van het hokje staan en zakte toen weer naar beneden. Ineens herinnerde ze zich wat Berend had verteld. Tranen schoten in haar ogen en ze begon harder te huilen dan ze ooit eerder had gedaan. De hoofdpijn vertelde haar dat ze al een aardig slootje wodka had gedronken, maar het besef van de werkelijkheid deed veel meer pijn. Als een zeldzaam dure vaas was haar huwelijk vandaag uit de vensterbank gevallen, van een prachtig intact kunstwerk ineens naar een schijnbaar onherstelbare hoop scherven.

Ze wist niet meer hoe lang ze al had zitten huilen, toen de deur van het hokje langzaam openging. Daar was Berend. Bezorgd stak hij zijn hand naar haar uit. „Gaat het?” Sanne bleef luid jammeren. „Ik dacht al dat je hier zou zijn. Kom Sanne, kom naar huis. Ga lekker in bed liggen. Ik zal wel in de logeerkamer slapen.” „Nee,” snikte Sanne, „ik wil niet naar huis. Ik wil hier blijven, wodka drinken.” Berend pakte haar

hand en trok haar overeind. „Da's geen goed idee.” „Jawel,” zei Sanne fel, „ik wil wodka drinken.” „Oké, kom dan maar mee. Vind je het goed als ik meedrink?” Sanne knikte en zwalkte achter Berend aan.

Berend en Sanne gingen aan de bar zitten. „Twee wodka graag,” zei Berend tegen de barkeeper. „Of weet je wat, doe mij er maar gelijk drie. Ik heb nog wat in te halen.” De barkeeper keek hem vreemd aan. „Je denkt toch niet serieus dat ik haar nog meer drank ga geven?” zei hij. „Ik denk dat je daar net ook geen problemen mee had,” zei Berend, „of wil je beweren dat ze zo is binnengekomen?” „Meneer, dit is een fatsoenlijke kroeg. Ik kan geen drankmisbruik toestaan.” Berend haalde ongeduldig zijn portemonnee uit zijn zak en toverde er wat papiergeld uit. „Dit is geen misbruik; dit is een noodsituatie. Als jij ons gewoon de rest van de avond van wodka voorzien houdt, zijn we straks allemaal tevreden.” De barkeeper keek even naar het geld, en nam het toen hoofdschuddend aan. Met een diepe zucht zette hij vier glaasjes wodka op de bar. Berend dronk zijn drie glaasjes achter elkaar leeg en zwaaide ongeduldig naar de barkeeper, die met tegenzin nog wat inschonk. Met zowel bewondering als boosheid keek Sanne naar Berend. „Klootzak,” zei ze. Berend keek haar even aan, zei niets en draaide toen zijn hoofd naar het nieuwe glas wodka dat voor hem werd neergezet.

Een tijdje zaten ze zwijgend naast elkaar wodka te drinken, waarbij ze regelmatig afkeurende blikken kregen toegeworpen van de barkeeper of van andere gasten. Af en toe wisselden Sanne en Berend droevige blikken uit, waarna ze weer zwijgend voor zich uit starden.

Toen de radio na een tijdje Goodbye My Lover van James Blunt ten gehore bracht, begon Sanne weer te huilen. Berend keek haar aan, en ook in zijn ogen verschenen tranen. Tijdens het hele nummer bleven ze elkaar aankijken zonder iets te zeggen. Daarna legde Berend zijn hand op die van haar en fluisterde hij zachtjes: „sorry.” Tranen met tuiten biggelden over Sannes wangen. Berend ging staan en nam haar in zijn armen. „Sorry,” fluisterde hij in haar oor. Terwijl hij haar stevig

vasthield, kon Sanne niets anders doen dan heel hard huilen. Het was een prachtige kutavond.

Toen Sanne de volgende dag wakker werd, zag ze op de wekker dat het bijna half twee 's middags was. Bij de herinnering aan de vorige dag drukte ze haar gezicht hard in het kussen en kneep ze haar ogen dicht. Natuurlijk kon ze niet meer slapen, maar ze moest het proberen. Alles was nu beter dan wakker zijn. Sanne bleef lange tijd in bed liggen. De wereld moest maar even verder gaan zonder haar.

Rond kwart voor drie kwam Berend de slaapkamer binnenlopen. „Hoi,” zei hij zachtjes, „hoe voel je je?” „Wat denk je?” antwoordde Sanne chagrijnig. „Ik heb je ziekgemeld op je werk. Zal ik wat te eten voor je halen?” Sanne schudde haar hoofd om aan te geven dat ze helemaal geen honger had. Berend ging op de rand van het bed zitten. „Ik heb al brood gegeten met Lisa. Ze is nu aan het spelen,” zei hij. Sanne ging rechtop zitten. „Wat doen we nu?” vroeg ze. „Ik weet het niet,” zei Berend. „Ik wil er in ieder geval zijn voor Lisa. En ik zou het ook zonde vinden om het contact met jou kwijt te raken. We zijn zo lang zulke goede vrienden geweest. Ik heb je altijd fantastisch gevonden en dat zal nooit veranderen.” Sanne wreef met haar hand over haar voorhoofd. Ze wist niet of ze op dit moment meer liefde of haat voor Berend voelde. „Maar ik begrijp dat het voor jou veel moeilijker is,” ging Berend verder. „Jij moet maar beslissen wat je wil, en dan zal ik me aanpassen. Ik wil nog wel een tijdje in de logeerkamer slapen om te kijken of het bevalt, maar ik begrijp het als ik weg moet.” Sanne keek hem aan. „Je zou hier willen blijven wonen?” „Ja, ik weet het ook allemaal niet... Maar op dit moment denk ik: ik wil in ieder geval niet dat we straks ruzie krijgen om Lisa. Het zou mooi zijn als we vriendschappelijk verder kunnen. Als jij tenminste ook denkt dat je dat aankunt.” Sanne voelde de neiging om kwaad te worden en te gaan schelden, maar ze besepte dat het geen zin had. Zwijgend keek ze Berend aan. „Denk er maar over na,” zei hij, en hij liep naar de deur. Sanne ging weer liggen en kroop diep weg onder de deken.

De rest van de middag was Sanne in bed blijven liggen, totdat ze voor het avondeten naar beneden ging. Ze had nog geen idee wat ze wilde en ze had het er ook tijdens de maaltijd niet over met Berend.

Die avond keken ze zwijgend naar de televisie, totdat Sanne naar de vriezer liep en er een fles sterke drank uit haalde. „Niet doen,” zei Berend vanaf de bank. „Dat maak ik zelf wel uit!” „Drank lost niets op, Sanne.” „Jij hebt makkelijk praten,” zei Sanne fel. „Als je wil dat ik weg ga, doe ik dat,” zei Berend, „maar ga alsjeblieft niet elke avond drinken. Gisteravond was genoeg. Denk aan Lisa.” Sanne dacht even na en zette de fles geërgerd terug in de vriezer. „Ik ga naar bed,” zei ze, en boos liep ze naar de hal.

Sanne zet het glaasje op tafel, naast de fles likeur. Ze voelt dat ze vanavond weer meer dan genoeg heeft gedronken. Ze draait haar hoofd naar de klok en ziet dat het pas net middernacht is geweest. Mooi, dan kan ze weer op tijd naar bed. Maar eerst de fles en het glas opruimen.

De afgelopen weken heeft Sanne alleen maar thuis gezeten. Op haar werk denken ze nog steeds dat ze ziek is. Berend slaapt nog steeds op de logeerkamer. Soms doet het pijn om hem zo dichtbij te hebben, maar het zou ook pijn doen als hij er niet meer zou zijn. En dit is misschien toch het best voor Lisa. Berend zegt telkens dat Sanne moet beslissen hoe het verder moet, maar ze weet het niet. Iedere denkbare oplossing is rampzalig. Op deze manier lijken ze tenminste nog een beetje op het prachtige gezin dat ze zijn geweest.

Iedere avond, als Berend al naar bed is, sluipt Sanne stillietjes naar beneden om zich te bezatten. Maar zelfs drank is niet meer wat het geweest is.

Het glas is altijd half vol geweest voor Sanne. Het leven was één groot feest, en als het even tegenzat, dronk ze zich gewoon door de narigheid heen. Maar het gebruikelijke medicijn blijkt niet opgewassen tegen de huidige ellende. De afgelopen jaren was Sanne eindelijk iets moois en duurzaam aan het opbouwen voor de rest van haar leven. Hoeveel ze ook drinkt, elke dag opnieuw baalt ze bij het wakker worden, als ze beseft dat die mooie toekomst naar de klote is. Ze drinkt

niet langer om haar problemen te vergeten, maar om ze draaglijk te maken. Het glas is niet langer half vol. Het is op zijn best half leeg.